

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

115. An, qui homicidium suo nomine factum postea ratum habuit, incurrat irregularitatem? Ex part. 4. tr. 2. res. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

& Panormitanum admittit quandam limitationem Innocentii, & Hostiensis: scilicet quod opinio contraria, quam ipse Avila tenet, etiam adversus Henriquez, solum procedat, quando erat verisimile, quod Petrus occidi poterat à Caio invadendo, ut qui erat longè debilior Caio, vel quid simile; quæ quidem circumstantia non adest in casu, de quo loquimur, imò eorum contrarium, nam Caius invadendus, erat debilior Petro.

3. Ex his omnibus putavi dictum consulentem non incurrere irregularitatem, sed quia scrupulis agebatur, ad maiorem conscientiae suae tranquillitatem consului, ut dispensationem ab Episcopo obtineret, virtute Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 6.* qui dat illi auctoritatem; ut possit dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto proveniente. Sed ista irregularitas de qua loquimur, provenit ex homicidio casuali, ut notat Filiuc. in *99. moral. tom. 1. tract. 20. cap. 2. num. 36.* & Suarez de *confess. d. spirit. 44. sect. 3. n. 16.* quia nemo directè intendit homicidium ejus, cui mandat, ut alium occidat. Indirectè igitur tantum imputabitur, & ideo casualis occisio erit, & irregularitas ex homicidio casuali, ergo poterit Episcopus circa illam dispensare.

Sup. hoc in
tom. 3. n. 3
Ref. 45.

RESOL. CXIV.

An mandans homicidium ad evitandam irregularitatem non solum teneatur revocare mandatum, sed monere occidendum, ut caveat; & quid de consulente?

Et quid, si bona fide consulens putabat sufficere tantum revocationem solam, an erit irregularis, si homicidium sequatur?

Et notatur, quod si mandatarius occidatur, mandantem manere irregularem. Ex part. 4. tractat. 2. Refol. 14.

Quamvis §. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomae tract. 5. de irregul. *disp. 1. dub. 2. quest. 2. numero 2.* Turrianus de *confess. lib. 7. disp. 63. dub. 3.* & Hurtado *disp. 2. de irregul. disp. 6. num. 24.* Ratio est, quia ipse suo mandato in eo periculo constituit occidendum; ergo si non potest efficaciter revocare mandatum, tenetur monere illum ut caveat, & ita hi Doctores asserunt de consulente.

2. Sed mihi contraria sententia probabilior videtur, quam tuerentur DD. quos citat, & sequitur Stephanus de Avila *part. 7. disp. 6. sect. 2. dub. 4. concl. 3.* ubi sic ait; Qui consulit homicidium, ut liberetur ab irregularitate debet officius revocare consilium, quam mandatum, quia in mandato agitur res mandantis, in consilio verò agitur res ipsius consulti; unde consulens debet conari precibus importunis, ne consilium mandetur executioni, quod si non firmiter credat preces profuturas, debet indicare occidendo in particulari, vel in generali ad arbitrium viri prudentis ut caveat: at verò mandans non tenetur monere. Ita Avila & ante illum Henriquez *lib. 14. cap. 16. n. 2.* ubi sic asserit: Curret mandans persuadere mandatario, ut omnino desistat, sed quia ille non agit nisi in gratiam mandantis, satis est huic intimasse revocationem mandati, nec tenetur monere eum, qui petiatur ut caveat, ut tenetur qui dedit consilium. Hæc Henriquez. Est igitur magna differentia inter mandantem & consulentem in tali casu, & ideo optimè Villalobos in *summa tom. 1. tr. 21. diff. 20 n. 7.* advertit, [que no basta para evitar la irregularidad revocar el Consejo antes de la muerte; que si de hecho se sigue la muerte en virtud del Consejo toda via quedaria irregular el que lo dio, que en esto ay grande

differentia del mandato al Consejo; porque en el mandato aquel a quien se manda siempre esta pendiente de la voluntad del que se lo mandó en virtud de la qual obra: lo qual no acontece en el Consejo, por en enseñar al entendiemento, y hecho esto no pende de la voluntad del que le aconsejó y así para evitar la irregularidad es menester disuadirle.

3. Non desinam tamen in gratiam studiosorum hic adnotare Præpositum in 3. part. 9. §. de irregul. *dub. 8. num. 62. & 64.* Petrum Navarra *lib. 3. de rescript. cap. 4. dub. 1. num. 26.* nullam agnoscere differentiam inter mandantem, & consulentem, & docere in nostro casu non sufficere, revocare mandatum, & consilium, sic enim propriè Navarra asserit. Tertiò notandum quod antequam mandans qui iustus est & consilium accipit opus exequatur, jubens, & consulens revocet mandatum & consilium, si sequatur damnum, non tenetur imperans, vel consulens restituere; quia tunc actio iniusta non procedit ex eo consilio, sed imperio, sed alterius malitiæ imputatur sicut totali causæ. Vnde in iure immunis est ab irregularitate qui cum mandasset, vel consuleret Clericum occidi, ante factum revocavit, & dissuadere conatus est. Ita ille, cujus sententiam probabilem putat Lessius *lib. 2. cap. 13. dub. 3. numero 17. & 18.* ut notat Coninch de *Sacram. disputat. 14. dub. 1. numero 177.*

4. Notandum est tamen hic obiter quod si bona fide consulens putavit sufficere tantum revocationem solam, non erit irregularis, etiam si sequatur homicidium. Ita Sayrus *lib. 7. cap. 3. n. 6.* Petrus Cornejo in 3. part. D. Thomae tract. 5. de irregul. *disp. 1. dub. 2. q. 2. num. 4.* qui etiam *quest. 1. num. 4.* rectè notat, quod si mandatarius occidatur, mandantem manere irregularem, non tamen quidem irregularitate homicidii voluntarii, sed casualis, scilicet, si voluntarii indirectè, quia mandans non intendit mortem mandatarii, neque ad eam directè operatur, sed solum indirectè in quantum dando operam rei illicitæ cogitare debuerat talem rem contingere posse, ut infra dicemus.

RESOL. CXV.

An qui homicidium suo nomine factum postea tamen habuit incurrat irregularitatem? Ex part. 4. tractat. 2. Refol. 13.

§. 1. **I**ncurrere mordicus sustinet Molina de *justitia tom. 4. tract. 3. disp. 33. membr. 4.* Sylvester de *homicidio 1. quest. 7.* Majolus de *irregul. lib. 5. cap. 48.* & multi Iurisperiti, quia, secundum regulam juris, talis habitio mandato comparatur. Sed ex mandato homicidii incurritur irregularitas; ergo, &c. & hanc sententiam tanquam communem docet etiam Fernandez in *medalla part. 2. cap. 10. §. 14. n. 11.* ubi citat Speculatorem, Archidiaconum, Boich, Sylvest. & Rosel.

2. Sed proors contrariam sententiam tenendum esse puto, quam tenuit Vasquez in *tract. manuscripto de irregular. ut notat & sequitur Præpositus in 3. part. 9. §. de irregul. dub. 8. num. 66.* Turrianus de *confess. lib. 7. disp. 63. dub. 3.* Hurtado *disp. 2. de irregul. diff. 7. n. 5.* Petrus Cornejo in 3. part. tract. 5. de irregul. *disp. 1. dub. 2. quest. 3. num. 3.* Coninch de *Sacrament. disp. 18. dub. 8. num. 72.* Suarez de *confess. disp. 44. sect. 3. n. 24.* Avila *part. 2. disp. 6. sect. 2. dub. 6.* Henriquez *lib. 14. cap. 16. num. 2.* Villalobos *tom. 1. tr. 21. diff. 20 n. 12.* Megala in 3. part. *lib. 7. cap. 2. quest. 9. num. 85.* Layman *scilicet. 5. tract. 3. part. 3. cap. 4. num. 6.* ponit illud jam factum: sed ista irregularitas infligitur contra eos, qui sunt

De Irregularitate. Resol. CXVI. &c. 265

font causa homicidii; ergo, &c. Adde quod rati-
bitio mandato æquiparatur quoad culpam, non au-
tem quoad pœnam, si Superior aliter non disponit,
sicut disposuit respectu percussoris Clericorum in
cap. cum quis, de senent. excomm.

RESOL. CXVI.

An si intimus amicus bono animo associavit aliquem, ne
in rixa periclitetur, incurrat irregularitatem, si ami-
cus inimicum occidat?

Idem est dicendum de patre, filio, &c. Ex p. 4. tract. 2.
Resol. 17.

Negativè responderi Avila part. 7. disp. 6. sect. 3.
dub. 3. concl. 1. & Henriquez lib. 14. cap. 16.
num. 1. in fine, & à fortiori idem dicendum est de pa-
tre, vel filio, &c. Vnde Navarr. consil. 3. 2. de homicid.
docuit non esse irregularem cum, qui bono animo
tenebat ensen evaginatam in manu sine alia læsione,
quamvis alius percussus à fratre in rixa postea mortu-
us sit; & ratio est, quia dabit operam rei licitæ.
Sed hanc opinionem limitat novissimè Præpositus
in 3. part. 9. 5. de irregul. dub. 8. num. 65. si exterius ita
amicum rixantem associando non videatur illum
animare ad occidendum.

RESOL. CXVII.

In quadam Civitate hujus Regni plures non ex consilio,
sed ex rixa, subito contingente percusserunt aliquem,
sed unus tantum percussit vulnere lethali, ex quo mor-
tuus est, & cognitus fuit iste percussor, quæserunt pos-
tea à multis Theologis, an omnes incurrerint irregu-
laritatem, vel solus ille, qui mortale vulnus inflixit?
Ex part. 2. tract. 15. & Misc. 1. Ref. 18.

Multi ex Societ. Iesv, & ex Dominicana
familia affirmativè responderunt, ut ipse
consulens mihi affirmabat, quorum sententiam pro-
babiliissimam esse asserui, nam illam docet Stephanus
de Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 3. dub. 3. &
Suarez in 3. p. tom. 5. de cens. disp. 45. sect. 3. n. 11. ubi
ait: [Etiam si vulnus inflictum, unum tantum sit,
illudque lethale: omnes impugnantes occisum sunt
irregulares, non solum quando incerta est persona
percussoris, quod est indubitatum; sed etiam si certa
sit, quia alii manent irregulares, propter incertitu-
dinem.] Sic ille.

2. Sed ego, dictos consulentes ab incurso irregu-
laritatis immunes feci, & multos Authores adduxi:
præcipue Gregor. Sayrum de censur. lib. 7. cap. 4. n. 13.
ubi ait: [Quando unus è pluribus in rixa subito con-
tingenti, nec præmissis consilio vulneratus est, & in
occiso reperitur unicum lethale vulnus, si constat
quis id intulerit, tenebitur de homicidio, cæteri de
percussione, l. Item Mela, §. sed & si servum, ff. ad leg.
Aquil. & l. si rixa, ff. de sicariis. Vnde ille solus irregu-
laris erit, cæteri verò, ut ab homicidio, ita etiam
ab irregularitate excusantur. DD. communiter in cap.
significasti 2. de homicidio.] Hæc Sayrus, cujus sen-
tentiam docent etiam Covar. in Clem. si furiosus p. 2.
§. 2. num. 3. vers. secundus casus de homicidio, & Bonac.
de cens. disp. 7. 9. 4. punct. 8. num. 29. & Villadiego
cap. 6. num. 47. apud Avilam, ubi supra. Qui quidem
Avila nostram sententiam probabilem vocat, Ex his
omnibus, ut dixi ad casum, de quo loquimur, nega-
tivè respondi.

Tom. V.

RESOL. CXVIII.

An si inter multos dubium sit, quis ex illis occiderit, om-
nes remaneant irregulares?

Et quid, si sciatur occisor?

Et notatur, quod si quis alios comitetur, & nihil omnino
per se faciat, nec causa sit, cur homicidium hic &
nunc fiat, id est cum his circumstantiis celerius, acrius,
animosius, audacius, &c. non est irregularis. Ex p. 9.
tr. 7. & Misc. 2. Ref. 20.

Casus est etiam practicabilis: & quoad pri-
mum, communiter affirmativè respondent.
Sed negativam sententiam probabilem esse putat Les-
sius in 3. p. D. Thomæ, cap. 3. de irregularib. dub. 1. n. 25.
ubi sic ait: [Quando non constat, à quo quis fuit
occisus, vel à quo vulnus lethale accepit, omnes, de
quibus dubitatur, sunt irregulares. Est communior
sententia. Vide Covarruviam 2. p. §. 2. n. 7. in Clemen-
tina. Si furiosus. Ratio est: quia in dubio homicidii
consensus est quisque irregularis, cap. Significasti 2.
de homicidio. Nota tamen, quodam recentiores non
improbabiliter dicere, hoc solum habere locum in
foro externo, idque maxime ante diligentem inqui-
sitionem: in foro tamen conscientie, si post factam
diligentem inquisitionem adhuc manet omnino du-
bium, quis sit author, neminem censendum irregu-
larem: quia satis est crimen aliquod imputum ce-
linqui, quàm innocentes puniri.] Ita Lessius.

2. Quoad secundam difficultatem, si certo consti-
terit; quis vulnus lethale inflixerit, omnes alios vul-
nus lethale non inferentes affirmat Covarruvias, aliis
relatis; in Clem. Si furiosus 3. p. §. 2. n. 3. vers. Secun-
dus casus, non fore irregulares. Ducitur: quia infli-
gens vulnus lethale tenetur de homicidio, & non
alius, reliqui enim tenentur de percussione, ex textu
in leg. item Mela, §. Sed & si servum, ff. ad legem Aquil-
liam, & in leg. Si rixa ff. de sicariis. Ergo, cum liberi
sint ab homicidio, liberi erunt ab irregularitate.
Secundò probari potest ex cap. Significasti el. 2. de
homicidio, ubi Parochus excusatur ab homicidio, &
irregularitate, si non inflixerit vulnus lethale latro-
ni, qui aliis vulneribus acceptis subito interit. Et
hanc sententiam probabilem esse fatetur Castros Pa-
laus tom. 6. disp. 6. punct. 15. §. 6. num. 4. licet ipse
merito affirmativæ sententiæ adhæreat: quia illos
negari non potest sua præsentia auxilium, & favo-
rem occisori tribuisse, & occisum impedisse ne se
defenderet: ac proinde omnes judicandi sunt secun-
dum Canones rei homicidii, & irregularitati sub-
jecti, ex textu in cap. Si quatuor homines 23. q. 8.
& ita etiam docet Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 3.
dub. 3. concl. 4. Coninch de Sacram. disp. 18. dub. 8. n. 70.
& alii.

3. Notat enim Lessius, ubi supra, n. 13. probabile
esse, si quis alios comitetur, & nihil omnino per se lege doct.
faciat, nec causa sit, cur homicidium hic, & nunc
fiat; id est, cum his circumstantiis, celerius, acrius,
animosius, audacius, &c. non esse irregularem. Et ra-
tio est: quia non censetur contulisse quidquam, aut
ullum præbuisse influxum in illud facinus; unde
etiam non tenetur ad restitutionem. Ita ille.

RESOL. CXIX.

Quando non incurritur irregularitas, ex homicidio du-
bio? Ex p. 11. tr. 6. & Misc. 6. Ref. 24.

Z

§. 1. Casus